

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕЙКБОРДІНГУ В СВІТІ

Анастасія Куницька, Оксана Шинкарук

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Вступ. Вейкбордінг як екстремальний водний вид спорту набуває все більшої популярності в різних кутках світу. У різних регіонах світу вейкбордінг має свої особливості розвитку, зумовлені культурними традиціями, природними умовами, рівнем інфраструктури та підтримки з боку держави і приватного сектору. Проблема полягає у відсутності комплексного аналізу розвитку вейкбордінгу як у розвинених, так і у менш популярних регіонах цього виду спорту. *Мета дослідження* – вивчити особливості розвитку та функціонування вейкбордінгу на прикладі країн Північної і Південної Америки, Європи, Австралії та Азії з урахуванням особливостей організації, інфраструктури, фінансування та популярності спорту в різних регіонах. *Методи досліджень*. У роботі використано аналіз спеціальної наукової літератури та даних мережі Інтернет, порівняльний аналіз, систематизацію, узагальнення. *Результати*. У США вейкбордінг має високий рівень популярності завдяки розвиненій інфраструктурі, державній підтримці через олімпійські програми, а також активній діяльності клубів і шкіл, таких як Orlando Watersports Complex. У Канаді спостерігається схожа ситуація, проте тут більше уваги приділяється природним водоймам, таким як озеро Оканеган. У Південній Америці, особливо у Бразилії, вейкбордінг має комерційну спрямованість. Клуби, такі як Naga Cable Park, відіграють ключову роль у залученні спортсменів та організації змагань. В Австралії вейкбордінг розвивається на високому рівні завдяки активній діяльності федерацій, таких як Wakeboard Australia, і численним клубам. Популярність кабельного вейкбордінгу пов'язана із підтримкою уряду. Австралія також є прикладом ефективного використання державного фінансування для підтримки молодих спортсменів. Європейські країни демонструють високий рівень організації вейкбордінгу, особливо Німеччина, Франція, Великобританія та Італія. Наприклад, Німеччина активно використовує природні ресурси для розвитку кабельного вейкбордінгу, а Франція виділяється державною підтримкою через спеціальні програми федерацій, таких як FFSNW. Азія перебуває на ранньому етапі розвитку вейкбордінгу, проте Тайланд, Японія та Філіппіни демонструють значний прогрес. У Тайланді створена одна з найрозвиненіших інфраструктур у регіоні. Водночас у Японії велика увага приділяється підтримці молодих спортсменів через державні програми. Підкреслено роль державної підтримки та приватних інвестицій у популяризації вейкбордінгу, роль кліматичних та географічних факторів. *Висновок*. Вейкбордінг у різних регіонах світу спорту має універсальні риси, але його популярність і організація суттєво залежать від локальних умов. Вейкбордінг найбільш розвинений у США, Європі та Австралії, де існує потужна інфраструктура, активна підтримка федерацій та уряду, а також значний рівень участі у змаганнях. Азія демонструє стрімке зростання популярності цього виду спорту, що пов'язано із розвитком сучасних вейк-парків, особливо в Тайланді та Японії. Акцентовано на необхідності поєднання рекреаційної діяльності та професійного спорту, що забезпечує інтеграцію спорту у різні верстви суспільства.

Ключові слова: неолімпійські види спорту, вейкбордінг, управління, організація, інфраструктура, міжнародний досвід.

Anastasia Kunytska, Oksana Shynkaruk

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FUNCTIONING OF WAKEBOARDING WORLDWIDE

Abstract. *Introduction.* Wakeboarding, as an extreme water sport, is gaining increasing popularity in various parts of the world. In different regions, the development of wakeboarding is shaped by cultural traditions, natural conditions, levels of infrastructure, and support from both the government and the private sector. The challenge lies in the lack of a comprehensive analysis of wakeboarding development in both well-established and less-prominent regions for this sport. *Research Objective.* To explore the features of wakeboarding development and functioning across countries in North and South America, Europe, Australia, and Asia, considering the organizational structure, infrastructure, financing, and popularity of the sport in different regions. *Research Methods.* The study employed an analysis of specialized scientific literature and internet data, comparative analysis, systematization, and generalization. *Results.* In the United States, wakeboarding enjoys high popularity due to its well-developed infrastructure, government support through Olympic programs, and active involvement of clubs and schools, such as the Orlando Watersports Complex. A similar situation is observed in Canada, where more emphasis is placed on natural water bodies like Okanagan Lake. In South America, particularly in Brazil, wakeboarding is commercially oriented. Clubs such as Naga Cable Park play a crucial role in attracting athletes and organizing competitions. In Australia, wakeboarding thrives with the support of federations like Wakeboard Australia and numerous clubs. The popularity of cable wakeboarding is linked to government backing. Australia also exemplifies the effective use of state funding to support young athletes. European countries demonstrate a high level of wakeboarding organization, especially in Germany, France, the United Kingdom, and Italy. For instance, Germany actively utilizes natural resources for cable wakeboarding development, while France stands out with government support through specific federation programs like FFSNW. Asia is at an early stage of wakeboarding development, yet Thailand, Japan, and the Philippines show significant progress. Thailand boasts one of the most advanced infrastructures in the region, while Japan emphasizes supporting young athletes through government programs. The study highlights the role of state support and private investments in popularizing wakeboarding, as well as the influence of climatic and geographical factors. *Conclusion.* Wakeboarding worldwide exhibits universal characteristics, but its popularity and organization significantly depend on local conditions. The sport is most developed in the United States, Europe, and Australia, where robust infrastructure, active federation and government support, and high competition participation levels exist. Asia demonstrates rapid growth in wakeboarding popularity, driven by the development of modern wake parks, particularly in Thailand and Japan. Emphasis is placed on the integration of recreational activities with professional sports, which ensures the inclusion of diverse social groups in the sport.

Keywords: non-Olympic sports, wakeboarding, management, organization, infrastructure, international experience.

Актуальність. Вейкбордінг як екстремальний водний вид спорту набуває все більшої популярності в різних кутках світу. Його розвиток відбувається на перетині спорту, активного відпочинку та рекреаційної діяльності, що робить його привабливим для молоді та прихильників здорового способу життя.

У різних регіонах світу вейкбордінг має свої особливості розвитку, зумовлені культурними традиціями, природними умовами, рівнем інфраструктури та підтримки з боку держави і приватного сектору [15]. Його популярність зростає у всьому світі, що зумовлює актуальність вивчення особливостей розвитку цього виду спорту. Проте,

Куницька А., Шинкарук О. Порівняльний аналіз функціонування вейкбордінгу в світі. Спорт. Освіта. Здоров'я. 2025; 1: 14–20
DOI: <https://doi.org/10.32782/sports-education/2025-1-3>

Kunytska A., Shynkaruk O. Comparative analysis of the functioning of wakeboarding worldwide. Sports. Education. Health. 2025; 1: 14–20
DOI: <https://doi.org/10.32782/sports-education/2025-1-3>

незважаючи на широке поширення вейкбордингу, його організаційно-методичні основи та специфіка розвитку в різних регіонах залишаються недостатньо дослідженими [5, 7].

Проблема полягає у відсутності комплексного аналізу розвитку вейкбордингу як у розвинених, так і у менш популярних регіонах цього виду спорту. Більшість досліджень зосереджена на окремих аспектах, таких як інфраструктура, організація змагань чи вплив на рекреацію, проте бракує цілісного підходу, який би враховував вплив культурних, економічних та географічних факторів на розвиток вейкбордингу [3, 4, 18, 25].

Дослідження вейкбордингу часто зосереджуються на окремих аспектах, таких як інфраструктура, організація змагань або вплив спорту на рекреацію [2, 19, 26, 39]. Проте систематичний аналіз вейкбордингу як цілісної системи знань, що охоплює спортивну науку, менеджмент, економіку і культуру, поки що відсутній.

У багатьох країнах немає чіткої системи збору даних про кількість спортсменів, клубів, інфраструктурних об'єктів та економічний вплив вейкбордингу. Це ускладнює можливість комплексного аналізу та порівняння [6].

Розвиток вейкбордингу суттєво залежить від місцевих кліматичних, географічних, соціально-економічних та культурних умов, що потребує адаптованих підходів у дослідженнях. Наприклад, кабельний вейкбординг є більш популярним у Європі, тоді як у США домінує катерний вейкбординг [34, 47].

Як вид спорту, що не входить до програми Олімпійських ігор, вейкбординг отримує менше уваги з боку державних структур і дослідників, що знижує рівень системного вивчення його впливу на суспільство та економіку [1].

Проведений аналіз літературних джерел та даних мережі Інтернет свідчить про низку досліджень окремих складників розвитку та забезпечення різних видів спорту, зокрема організаційного забезпечення, законодавчого та нормативно-правового, методичного, ресурсного й інформаційного [2, 3, 4]. Проте спостерігається відсутність системи знань з вейкбордингу в цілому та зацікавленість з боку науковців щодо проведення досліджень за всіма напрямками розвитку вейкбордингу [8].

Вивчення вейкбордингу як системи знань є актуальним і необхідним завданням, що має практичну і наукову цінність. Воно дозволить створити цілісну концепцію розвитку цього виду спорту, яка враховуватиме як глобальні тенденції, так і регіональні особливості, сприяючи його популяризації, підвищенню професіоналізму спортсменів та інтеграції у світову спортивну спільноту.

Мета – дослідити особливості розвитку та функціонування вейкбордингу на прикладі країн Північної і Південної Америки, Європи, Австралії та Азії з урахуванням особливостей організації, інфраструктури, фінансування та популярності спорту в різних регіонах.

Методи досліджень. У роботі використано аналіз спеціальної наукової літератури та даних мережі Інтернет, порівняльний аналіз, систематизацію, узагальнення.

Результати. Вейкбординг набуває популярності в багатьох країнах світу як екстремальний вид спорту серед молоді. Кожна з країн має свої особливості розвитку вейкбордингу, пов'язані з місцевими умовами, попитом на

даний вид спорту, наявністю спеціалізованих організацій тощо. Проте всі вони мають спільні риси у розвитку організаційно-методичних основ, таких як проведення змагань, навчання новачків тощо.

Вейкбординг є популярним видом спорту та активного відпочинку, який динамічно розвивається у країнах Південної та Північної Америки, зокрема у США, Канаді, Бразилії, Колумбії та Уругваї [11, 13, 28, 44, 45]. Кожна країна має свої особливості організації, інфраструктури та підходів до розвитку цього спорту, що забезпечує різноманітність та унікальність досвіду для спортсменів та ентузіастів.

У Сполучених Штатах Америки вейкбординг має одну з найкращих організаційних систем, підпорядковуючись Американському олімпійському комітету (USOC). Основним регулятором є USA Wakeboard, яка співпрацює з регіональними асоціаціями, клубами та школами для забезпечення високого рівня підготовки спортсменів (рис. 1). У США діє велика кількість сучасних вейкборд-парків, таких як Orlando Watersports Complex, Terminus Wake Park та Texas Ski Ranch, які не лише сприяють тренуванням, але й приймають національні та міжнародні змагання. Додатково використовуються численні водойми, включаючи Lake Powell та Lake Lanier, що забезпечують природні умови для проведення змагань.

Канада також демонструє значний розвиток вейкбордингу, маючи чітко структуровану систему, що включає національні асоціації, регіональні організації та клуби (рис. 2). Ключовими центрами цього спорту є Valdosta Wake Compound та Horseshoe Resort, які забезпечують спортсменів усім необхідним для тренувань та участі у змаганнях. На відміну від США, в Канаді більший акцент робиться на екологічну свідомість та інтеграцію спорту у здоровий спосіб життя, що додає унікальності місцевому підходу.

Бразилія виділяється активним розвитком вейкбордингу як спорту та розваги. На території країни працює Бразильська федерація вейкбордингу (CBW), яка організовує змагання та підтримує молодих спортсменів. Основними місцями для занять є спеціалізовані вейк-парки, такі як Naga Cable Park, та природні водойми, наприклад Lagoa de Araçatiba і Lagoa dos Ingleses. Бразилія відома різноманітністю видів вейкбордингу, включаючи кабельний, катерний та вейксерфінг, що робить цей спорт доступним для широкого кола людей.

У Колумбії та Уругваї вейкбординг є менш популярним, ніж у США чи Бразилії, проте там він також розвивається. У Колумбії створена національна федерація FECEN, яка організовує місцеві та регіональні змагання, а також підтримує спортсменів на національному рівні. Основними локаціями для тренувань є Lago de Guatavita та Lago de Tominé. В Уругваї вейкбординг представлений на рівні місцевих клубів, які проводять тренування та невеликі змагання. Особливістю уругвайського підходу є популярність кабельного вейкбордингу на узбережжі Атлантичного океану.

Фінансування вейкбордингу на Американському континенті здійснюється через державні програми, спонсорські контракти, благодійні фонди та приватні інвестиції. Наприклад, у США та Канаді активно діють молодіжні програми та грантові системи для підтримки спортсменів, тоді як у Бразилії більшість фінансування надходить від приватних спонсорів та інвесторів. Усі ці підходи сприяють

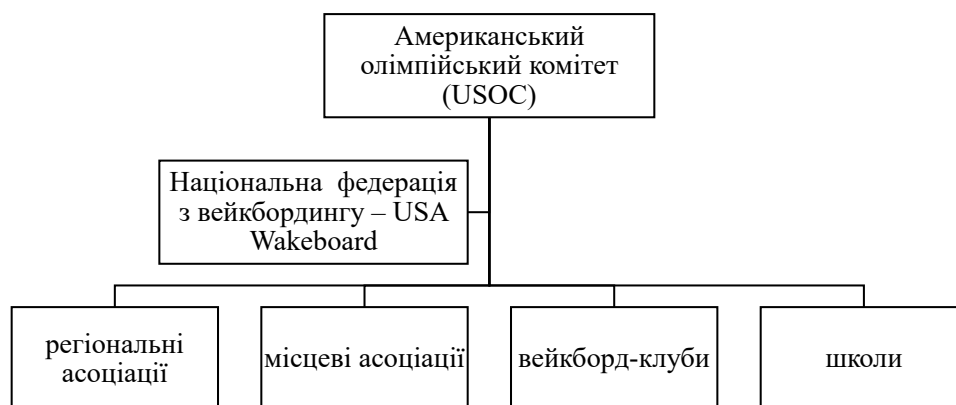

Рис. 1. Структура організації та управління вейкбордингом у США

Рис. 2. Організаційно-управлінська структура вейкбордингу в Канаді

не лише популяризації вейкбордингу, але й розвитку його як професійного спорту.

Таким чином, вейкбординг у країнах Південної та Північної Америки розвивається з урахуванням місцевих умов, культурних особливостей та економічних можливостей. Попри відмінності в підходах, спільною рисою залишається інтеграція спорту у здоровий спосіб життя, підтримка молодих спортсменів та постійне вдосконалення інфраструктури. Це забезпечує вейкбордингу стійкий розвиток та зростання популярності у світі.

Вейкбординг в Австралії активно розвивається завдяки підтримці кількох організацій, серед яких ключову роль відіграють Wakeboard Australia (WBA) та Australian Wakeboard Federation (AWF). Ці організації займаються координацією розвитку спорту, організацією змагань та навчанням новачків. Особливістю австралійського підходу є добре розвинена клубна система, яка забезпечує можливість для занять та участі в змаганнях. Відомі клуби, такі як Gold Coast Wake Park, Bli Bli Wake Park і Perth Wake Park, не тільки надають сучасну інфраструктуру, але й сприяють залученню широкої аудиторії [10, 46].

Австралія має мережу спеціалізованих вейк-парків, що відповідають міжнародним стандартам. Вони оснащені кабельними системами та іншим обладнанням для тренувань і проведення змагань. Серед найбільш популярних парків можна виділити Cables Wake Park у Сіднеї, Bli Bli Watersports Complex у Квінсленді та Black Diamond

Wakeboarding Park у Вікторії. Також важливими водоймами для занять є річка Муррей, річка Хоксбері та водосховище Ейлдон. Ці локації забезпечують сприятливі умови як для професійних спортсменів, так і для любителів.

Національні та регіональні змагання є невід'ємною частиною австралійського вейкбордингу. Серед них найважливішими є Australian Open, Moomba Masters та Australian Wakeboard Nationals, які збирають найкращих спортсменів з Австралії та інших країн. Результати цих змагань враховуються у національних рейтингах, що ведуться WBA, а також міжнародних списках, зокрема World Wake Association. На сьогодні до міжнародного рейтингу входять 2026 австралійських спортсменів.

Фінансування вейкбордингу в Австралії здійснюється як урядовими організаціями, так і приватними спонсорами. Australian Sports Commission виділяє кошти на розвиток інфраструктури, організацію змагань та підтримку спортсменів. Крім того, фінансування надходить від клубів, спонсорів та благодійних фондів. Важливу роль у фінансовій підтримці відіграють бренди, які забезпечують спортсменів обладнанням та організовують тематичні заходи.

Особливістю австралійського підходу є різноманітність категорій і видів вейкбордингу, включаючи фрістайл, кабельний вейкбординг, катерний вейкбординг та вейксерфінг. Усі ці категорії активно підтримуються на змаганнях і тренуваннях. Для участі в офіційних заходах у кожній

категорії встановлено чіткі вимоги до суддів та критерії оцінки результатів.

Початок занять вейкбордингом в Австралії рекомендується з 8–10 років залежно від фізичної підготовки дитини. Деякі вейк-парки встановлюють вікові обмеження, проте більшість з них пропонує програми для дітей, що сприяє ранньому залученню до спорту. Висока якість інфраструктури, різноманітність місць для занять та ефективна організаційна система роблять Австралію однією з провідних країн у сфері розвитку вейкбордингу.

Вейкбординг у Європі активно розвивається як сучасний екстремальний водний вид спорту, що поєднує в собі технічну складність, фізичну підготовку та масову рекреаційну привабливість. Країни Європи, такі як Німеччина, Великобританія, Франція, Італія, Іспанія та Польща, демонструють значні досягнення у створенні інфраструктури, організації змагань та розвитку молодих спортсменів. Усі ці аспекти стали можливими завдяки діяльності національних федерацій та організацій, які підтримують та координують розвиток вейкбордингу на локальному та міжнародному рівнях [9, 17, 20–22, 37, 42, 43].

Вейкбординг у Німеччині регулюється Німецькою асоціацією водних лиж та вейкбордингу (DWWV), яка функціонує у співпраці з Німецькою конфедерацією олімпійських видів спорту (DOSB) (рис. 3). Асоціація відповідає за організацію національних змагань, підготовку спортсменів і тренерів, а також співпрацює з Міжнародною федерацією воднолижного спорту та вейкбордингу (IWWF). Особливістю німецького підходу є високий рівень інфраструктури, що включає понад 20 вейкборд-клубів і спеціалізовані парки, такі як Berlin Wakeboard Park і WakePark Thulba.

Національні змагання, такі як Wake Masters та Deutsche Meisterschaft Wakeboard (DMW), забезпечують платформу для підготовки спортсменів до міжнародних турнірів. Німеччина також є активним організатором чемпіонатів Європи та світу. Окрім змагального аспекту, країна підтримує популяризацію вейкбордингу як рекреаційного виду спорту, активно залучаючи дітей та молодь.

Британська федерація водних лиж та вейкбордингу (BWSW) є головним органом, який координує розвиток цього виду спорту у Великобританії. Федерація об'єднує приблизно 150 клубів і центрів, що спеціалізуються на вейкбордингу, включаючи Box End Park і JB Ski. У країні широко розвинені всі види вейкбордингу – кабельний, катерний та вейксерфінг.

Фінансування спорту здійснюється за рахунок членських внесків, спонсорської підтримки та державних грантів, що дозволяє забезпечити розвиток інфраструктури та підтримку спортсменів. Великобританія відома проведенням міжнародних турнірів, таких як World Wakeboard Championships, і має розвинену систему рейтингу спортсменів.

Французька федерація водних лиж та вейкбордингу (FFSNW) є офіційним представником цього виду спорту у Франції. Федерація координує діяльність клубів, забезпечує навчання тренерів та організацію змагань. Інфраструктура країни включає такі відомі парки, як Grimaud Wake Park і Echo 38 Wake Park, а також численні озера, які забезпечують ідеальні умови для тренувань.

Франція активно підтримує спортсменів на міжнародному рівні, організовуючи великі турніри, включаючи French Wakeboard Championships. Окрім того, у країні діє система ліцензування та категоризації спортсменів, що сприяє підвищенню рівня їхньої підготовки.

Вейкбординг в Іспанії розвивається під егідою Федерації водних видів спорту Іспанії (RFEN). Ключові клуби, такі як Barcelona Wake Club і Wakeparadise Zaragoza, надають необхідну інфраструктуру для занять та змагань. Популярність цього виду спорту зростає завдяки державній підтримці та діяльності місцевих організацій.

Іспанія проводить численні національні змагання, наприклад, Кубок Іспанії, а також активно бере участь у міжнародних турнірах. Спортсмени країни мають можливість отримати кваліфікаційні сертифікати, що підтверджують їхній рівень підготовки.

Італія та Польща також демонструють активний розвиток вейкбордингу завдяки діяльності національних

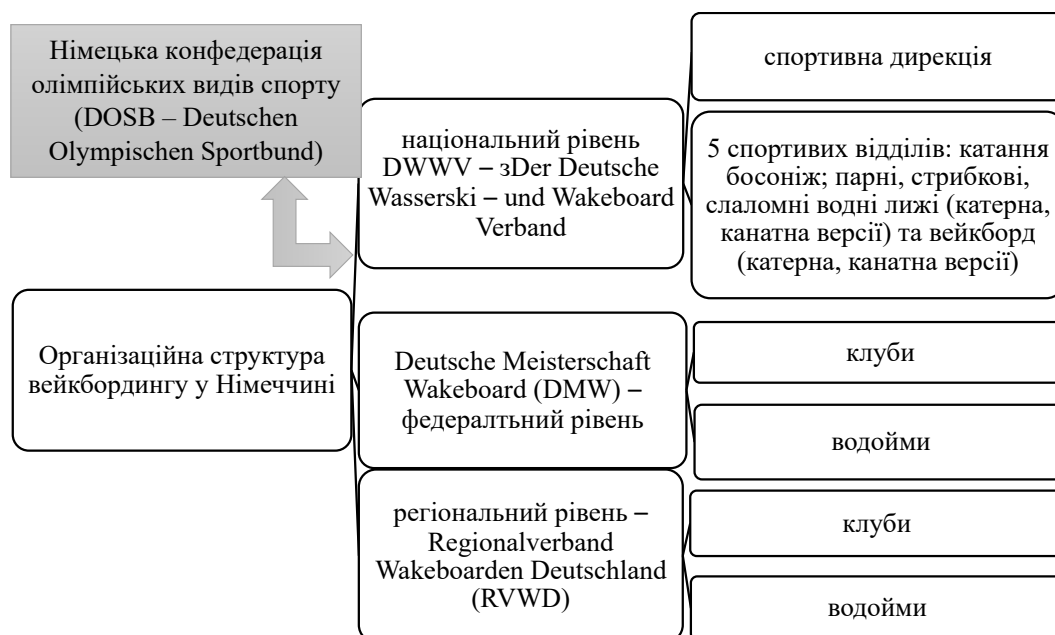

Рис. 3. Організаційна структура вейкбордингу у Німеччині

федерацій. В Італії основну роль відіграє Italian Water Ski and Wakeboarding Federation, яка об'єднує понад 60 клубів. У Польщі розвитком вейкбордингу опікується Polish Motorboat and Water Ski Association, яка співпрацює з міжнародними федераціями та організовує національні чемпіонати (рис. 4).

У країнах Європи вейкбординг розвивається як неолімпійський вид спорту з акцентом на підготовку спортсменів та популяризацію його серед молоді. Усі країни мають розвинену інфраструктуру, яка включає спеціалізовані парки, кабельні дороги та природні водойми. Особлива увага приділяється створенню умов для занять спортом у різних вікових групах, починаючи з дітей 6–8 років. Національні федерації забезпечують підтримку спортсменів через навчальні програми, рейтингові системи та організацію змагань. Таким чином, вейкбординг у Європі демонструє стійкий розвиток, який підтримується державними та приватними ініціативами, а також міжнародною співпрацею. Це сприяє популяризації спорту, залученню нових учасників і підвищенню конкурентоспроможності європейських спортсменів на світовій арені.

Вейкбординг у країнах Азії перебуває на етапі активного розвитку. Хоча популярність цього виду спорту в регіоні поки що поступається рівню інших частин світу, таких як Північна Америка чи Європа, інтерес до вейкбордингу зростає, що стимулює розбудову інфраструктури, створення клубів і проведення змагань. У ключових країнах, таких як Таїланд, Індонезія, Філіппіни, Китай та Японія, спостерігається значний прогрес у розвитку цього виду спорту [14, 30, 33].

Таїланд є одним із лідерів розвитку вейкбордингу в Азії завдяки сприятливому клімату, розвиненій інфраструктурі та міжнародній популярності своїх вейк-парків. Федерація

водних видів спорту Таїланду, а також організація "Thai Wake Park Association" активно сприяють розвитку спорту через проведення національних і міжнародних змагань. У країні функціонують численні клуби та спеціалізовані центри, такі як Thai Wake Park, які надають ідеальні умови для тренувань і змагань. Найпопулярнішими дисциплінами є кабельний та катерний вейкбординг, а також вейксерфінг. Початок занять у спортивних клубах найчастіше припадає на підлітковий вік.

Індонезія має природні переваги для розвитку вейкбордингу завдяки великій кількості водойм. Основними регіонами, де популярний цей вид спорту, є Балі, Ява та Ломбок. Тут функціонують кілька великих клубів і шкіл, які пропонують послуги з навчання. Вейкбординг у країні активно розвивається як серед місцевого населення, так і серед туристів, які приїжджають з усього світу.

На Філіппінах основними осередками вейкбордингу є острови Боракай і Сіаргао. Комплекс "Camsur Watersports Complex" вважається однією з провідних локацій для занять. Інфраструктура країни дозволяє проводити як тренування, так і міжнародні турніри. Популярність цього виду спорту серед місцевого населення та туристів сприяє збільшенню інвестицій у створення нових об'єктів.

У Китаї вейкбординг набирає популярності, особливо у провінціях Гуандун і Шаньдун. У цих регіонах функціонують клуби та школи, які спеціалізуються на навчанні та організації змагань. Вейк-парки, такі як Taihu Lake, надають сучасні можливості для занять і проведення спортивних заходів. Уряд і приватні інвестори сприяють розвитку спорту через фінансування і підтримку інфраструктури.

У Японії вейкбординг є порівняно молодим видом спорту. Він розвивається під керівництвом Японської федерації водних лиж та вейкбордингу (JWSF), яка забезпечує

Рис. 4. Взаємодія Асоціації з катерних підвидів та воднолижного спорту Польщі (Polish Motorboat and Water Ski Association) з міжнародними спортивними організаціями

координацію діяльності клубів і проведення національних і міжнародних змагань. Основні локації для занять розташовані на острові Окінава, а також у великих містах. Популярними дисциплінами є кабельний та катерний вейкбордінг. Японія має власну систему кваліфікації спортсменів, що сприяє їх підготовці до участі у світових змаганнях.

Вейкбордінг в Азії розвивається за загальносвітовими стандартами: створюються клуби та школи, проводяться змагання, розвиваються національні федерації, які координують діяльність у галузі спорту. Інфраструктура регіону включає в себе вейк-парки, водойми, кабельні дороги та сучасне обладнання. Найбільш популярними видами є кабельний вейкбордінг, катерний вейкбордінг і вейксерфінг.

Фінансування спорту здійснюється як з державних, так і з приватних джерел. Наприклад, у Японії уряд активно інвестує в спортивні програми, а в Таїланді значну роль відіграють місцеві компанії-спонсори. У багатьох країнах, таких як Філіппіни та Індонезія, значний акцент робиться на залучення туристів, що сприяє розвитку вейкбордінгу.

Хоча вейкбордінг в Азії все ще перебуває на ранніх стадіях розвитку, він має великий потенціал. Зростання популярності цього виду спорту супроводжується розширенням інфраструктури, створенням нових клубів і залученням молодих спортсменів. Країни регіону активно інтегруються у світову спільноту, беручи участь у міжнародних змаганнях і організовуючи власні турніри. Вейкбордінг стає не лише спортом, але й популярним видом відпочинку для молоді та туристів.

Дискусія. Наше дослідження розвитку вейкбордінгу в різних регіонах світу показало, що цей вид спорту має універсальні риси, проте його розвиток значною мірою залежить від регіональних особливостей, культурних традицій, кліматичних умов та рівня державної підтримки.

Дослідження підтверджують, що вейкбордінг набуває популярності в Азії, особливо в Таїланді, де створено численні вейк-парки та водні центри з ідеальними умовами для тренувань і відпочинку. Це узгоджується з висновками дослідників, які відзначають зростання популярності водних видів спорту в регіоні [39].

У Європі вейкбордінг має довшу історію розвитку з яскравою інфраструктурою та регулярними змаганнями. Зокрема, Müller зазначає, що Німеччина та Франція відомі своїми вейк-парками та високим рівнем підготовки спортсменів [34].

Наші результати підтверджують висновки Haley, яка зазначає, що доступність сучасних вейк-парків у США сприяє популяризації спорту серед молоді [26]. У США вейкбордінг має високий рівень популярності завдяки розвиненій інфраструктурі, державній підтримці через олімпійські програми, а також активній діяльності клубів і шкіл. У Канаді спостерігається схожа ситуація, проте тут більше уваги приділяється природним водоймам.

Rodriguez підкреслює значення локального туризму у розвитку виду спорту у Південній Америці, особливо

у Бразилії, де вейкбордінг має комерційну спрямованість [38]. Davis підтверджує, що в Австралії вейкбордінг розвивається на високому рівні завдяки активній діяльності федерацій і наявних численних клубів [16]. Популярність кабельного вейкбордінгу пов'язана із підтримкою уряду, що підтверджується дослідженнями Davis, який відзначає екологічність цієї дисципліни [16]. Австралія також є прикладом ефективного використання державного фінансування для підтримки молодих спортсменів. За даними Lawrence, у Великобританії значна увага приділяється залученню молоді до спорту через шкільні програми, що підтверджується і нашими результатами [32].

Азія перебуває на ранньому етапі розвитку вейкбордінгу, проте Таїланд, Японія та Філіппіни демонструють значний прогрес. У Таїланді створена одна з найрозвиненіших інфраструктур у регіоні, що підтверджується даними Nguyen [35]. Водночас у Японії велика увага приділяється підтримці молодих спортсменів через державні програми.

Johnson підкреслює, що у багатьох країнах Азії, таких як Японія та Китай, вейкбордінг регулюється національними федераціями, що координують діяльність клубів та організовують змагання. Це відповідає світовій практиці, де національні організації відіграють ключову роль у розвитку спорту [31].

Tanaka (2019) зазначає, що у Японії федерація вейкбордінгу отримує державну підтримку, що сприяє розвитку цього виду спорту [40]. Наші результати підтверджують висновки інших дослідників, які підкреслюють роль державної підтримки та приватних інвестицій у популяризації вейкбордінгу [24, 27, 36].

Нами доповнено наявні дослідження щодо ролі кліматичних та географічних факторів. Наприклад, у країнах із доступом до природних водойм (США, Канада, Німеччина) розвиток спорту базується на інтеграції з рекреаційною діяльністю, тоді як в Азії та Австралії акцент робиться на створенні сучасних вейк-парків.

Вік початку занять вейкбордингом варіюється залежно від країни. У Таїланді та Індонезії заняття можуть починатися з 5–7 років, тоді як у Європі та Америці часто рекомендується починати з 8–10 років [23, 41].

Азійські країни активно беруть участь у міжнародних змаганнях, таких як Asian Beach Games та Asian Games, що підтверджує зростання інтересу до вейкбордінгу в регіоні [33]. Європейські та американські спортсмени традиційно домінують на світовій арені, що пов'язано з довгою історією розвитку спорту в цих регіонах [47].

Висновки. Результати досліджень показали, що вейкбордінг активно розвивається на всіх континентах з урахуванням специфіки кожного регіону. Азія демонструє стрімке зростання популярності цього виду спорту, тоді як Європа, Америка та Австралія мають усталені організаційні моделі та високий рівень інфраструктури. Це свідчить про глобальний потенціал вейкбордінгу як сучасного рекреаційного та спортивного виду діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

- Долбишева Н. Розвиток неолімпійського спорту в міжнародному спортивному русі як автономії в період новітньої історії. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2021. № 3. С. 26–35. DOI: 10.32540/2071-1476-2021-3-026.
- Імас Є., Ратніков Д., Андреева О. Розвиток спортивної інфраструктури як чинник залучення різних груп населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2022. № 4. С. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.4.27-30>.
- Когут І., Маринич В., Шитікова Є. Організаційно-методичне забезпечення функціонування спортивно-технічних видів спорту в Україні. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. № 3. С. 70–73. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2020.3.70-73>.

4. Кропивницька Т., Макаренко О. Зарубіжний досвід функціонування неолімпійського спорту (на прикладі Німеччини). *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2022. № 2. С. 76–83. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.2.76-83>.
5. Куницька А.О., Шинкарук О.А. Порівняльний аналіз розвитку вейкбордингу в різних країнах світу. *Молодь та олімпійський рух* : зб. тез доп. XIX Міжнар. конф. молодих вчених, м. Київ, черв. 2023 р. Київ : НУФВСУ. 2023. С. 25–26. URL: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/zbirnyk_tez_molod_hvi_zhovt-lyst_23_7_1.pdf.
6. Пономаренко А., Шинкарук О. Особливості розвитку вейкбордингу в Німеччині. *Молодь та олімпійський рух* : зб. тез доп. XIV Міжнар. конф. молодих вчених, м. Київ, 19 трав. 2021. Київ : НУФВСУ, 2021. С. 35–36. URL: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/konferencya/molod_xiv_zbirnyk_traven_2021.pdf.
7. Шинкарук О., Пономаренко А. Тенденції розвитку та функціонування вейкбордингу в країнах Європи. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2021. № 11. С. 232–240. DOI: [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2021-11\(30\)-232-240](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2021-11(30)-232-240).
8. Шинкарук О., Куницька А. Порівняльний аналіз розвитку вейкбордингу в різних країнах світу та основні тенденції його популяризації. *Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування*. 2024. № 2. С. 87–100. <https://doi.org/10.31652/3041-2463-2024-2-8>.
9. British water ski & wakeboard. URL: <https://www.bwsu.org.uk/membership>.
10. World Wake Association. URL: <https://www.thewwa.com/>.
11. Brazilian Water Ski and Wakeboard Confederation. URL: <http://www.cbeaw.com.br/>.
12. Brown C.J., Jewell D.P. Exploring the experiences of professional wakeboarders: A qualitative study. *Journal of Sport & Exercise Psychology*. 2023. No 45 (S1). S. 98–99.
13. Canadian Parks, Recreation and Sport Infrastructure. URL: <https://cpa.ca/canadian-parks-recreation-and-sport-infrastructure-data-base/>.
14. Chinese Waterski, Underwater and Powerboat Association (CSUPF). URL: <http://www.csupf.com/>.
15. Cortese Garrett. The Future of Wakeboarding: A Look Ahead. *Wakeboarding Magazine*. 2018. URL: <https://www.wakeboardingmag.com/story/features/future-wakeboarding-look-ahead/>.
16. Davis L. Environmental sustainability in Australian cable wakeboarding. *Environmental Sports Studies Journal*. 2020. № 2. P. 12–20.
17. Deutscher Wasserski – und Wakeboardverband (DWWV). URL: <https://www.dwwv.de/verband>.
18. Dowling F. Waterski and wakeboard tourism: An exploratory investigation. *Journal of Sport & Tourism*. 2022. No 25 (1). P. 59–75.
19. Dunn R. Performance appraisal in the sport of wakeboarding. *Journal of Sport & Tourism*. 2018. No 22 (2). P. 171–190.
20. Federación Española de Esquí Náutico y Wakeboard. URL: <http://www.feew.es/>.
21. Fédération Française de Ski Nautique et de Wakeboard. URL: <https://www.ffsnw.fr/>.
22. Federazione Italiana Sci Nautico e Wakeboard. URL: <http://www.scinautico.com/>.
23. Garcia L. Age Recommendations for Starting Wakeboarding. *Sports Medicine Journal*. 2015. № 22 (5). C. 498–505.
24. Gatz M.A., Kerstetter D.L. Youth development outcomes in wakeboarding programs: A qualitative study. *Journal of Experiential Education*. 2023. P. 1–16.
25. Grant Daniel. Wakeboarding Takes on a New Look. *The New York Times*. 2021. URL: <https://www.nytimes.com/2021/07/06/sports/wakeboarding-takes-on-a-new-look.html>.
26. Haley M. Infrastructure development in wakeboarding sports: A comparative study. *Sports Development Journal*. 2020. № 3. P. 45–55.
27. Hill M.A., Beal B. Wakeboarding and positive youth development: A systematic review. *Journal of Youth Development*. 2023. No 18 (1) P. 89–108.
28. IWWF Athletes/Officials without Federation. URL: <https://iwwf.sport/>.
29. Jamaican Water Ski Association. URL: <https://ems.iwwf.sport/Federation/Details/>.
30. Japan Waterski & Wakeboard Federation. URL: <http://jwsa.jp/>.
31. Johnson R. National Sports Organizations and Their Role in Sport Development. *International Review for the Sociology of Sport*. 2016. № 51 (2). C. 174–189.
32. Lawrence J. Youth engagement in cable wakeboarding in the UK. *Journal of Recreational Sports*. 2021. № 5. P. 23–29.
33. Lee S. Participation of Asian Countries in International Wakeboarding Competitions. *Journal of Asian Sport Studies*. 2020. № 18 (2). C. 223–237.
34. Müller T. Wakeboarding in Europe: Development and Infrastructure. *European Journal of Sports Science*. 2017. № 29 (3). C. 312–325.
35. Nguyen T. Impact of tourism on water sports development in Southeast Asia. *Asian Journal of Sports Studies*. 2019. № 7. P. 67–75.
36. Perry Shawn. Wakeboarding in the 21st Century: A Brief Overview. *Sports Aspire*. 2021. URL: <https://sportsaspire.com/wakeboarding-in-21st-century-brief-overview>.
37. Polski Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego. URL: <http://www.motorowodniacy.org/>.
38. Rodriguez P. Wakeboarding and local tourism in Brazil. *South American Sports Review*. 2022. № 4. P. 35–42.
39. Smith J. Growth of Water Sports in Southeast Asia. *Journal of Sport Management*. 2018. № 32 (4). C. 456–470.
40. Tanaka H. Government Support for Wakeboarding in Japan. *Asian Journal of Sports Studies*. 2019. № 15 (1). C. 88–102.
41. Tanaka K. Age-related training patterns in Japanese wakeboarding. *Journal of Asian Sports Science*. 2021. № 6. P. 49–56.
42. The Development of Wakeboarding in the UK: A Case Study of a New Sport. URL: https://purehost.bath.ac.uk/ws/portalfiles/portal/187957261/UnivBath_PhD_2010_A_McGillivray.pdf.
43. The European sports charter. URL: http://www.sportdevelopmeit.org.Uk/The_European_Sports_Charter.pdf#search=European%20sports%20charter/16804c9dbb.
44. USA Waterski and Wake Sports. URL: <https://www.usawaterski.org>.
45. Water Ski and Wakeboard Canada. URL: <https://www.wswc.ca/>.
46. Waterski and Wakeboard Australia. URL: <http://www.awwf.com.au>.
47. Williams D. Dominance of Western Athletes in Wakeboarding Championships. *Global Sports Review*. 2014. № 10 (3). C. 145–159.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Куницька Анастасія Олександрівна <https://orcid.org/0000-0002-3224-0995>, nastenaponomarenko21@gmail.com

Шинкарук Оксана Анатоліївна <https://orcid.org/0000-0002-1164-9054>, shi-oksana@ukr.net

Національний університет фізичного виховання і спорту України, вул. Фізкультури, 1, м. Київ, 03150, Україна

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Kunytska Anastasia <https://orcid.org/0000-0002-3224-0995>, nastenaponomarenko21@gmail.com

Shynkaruk Oksana <https://orcid.org/0000-0002-1164-9054>, shi-oksana@ukr.net

National University of Ukraine on Physical Education and Sport,

Fizkul'tury str., 1, Kyiv, 03150, Ukraine